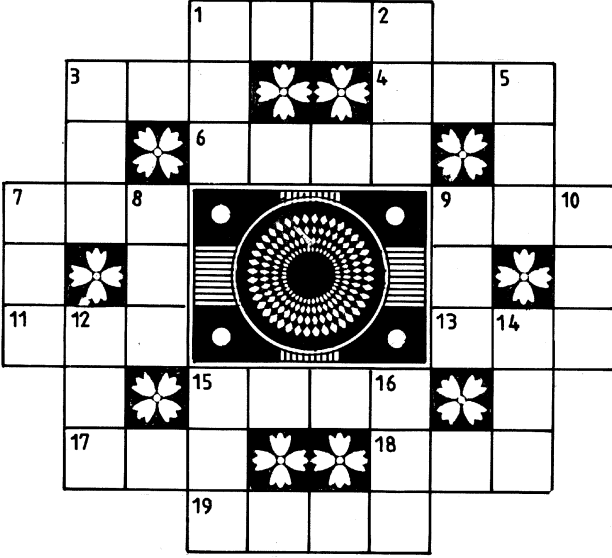

ಸಿಡಿಲು-ಏಕೆ? ಹೇಗೆ?

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ:

1. ಅದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಎಟುಕುವ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲ (4)
3. ಅರಳುವ ಹೂಗಳೆಂದರೆ ಮೋಹ, ಹುಚ್ಚು (3)
4. ಬಣ್ಣವನ್ನು ಪೂಸುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲೂ ಆತ ಅನುತ್ತೀರ್ಣ (3)
6. ಕುದುರೆ ಮಾರಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು (4)
7. ಋಷಿಯ ಮನಕ್ಕೆ ಮೋಹ ಹಚ್ಚಿದ ದೇವತೆ ಗೊತ್ತೇ? (3)
9. ಕೇಳಿದ ವಸ್ತು ದೊರಕಿತು ಸರಿ. ಆದರೆ ಅದು ಕಷ್ಟಾಗಿದೆಯಲ್ಲ? (3)
11. ಶಾಮಣ್ಣನ ಮನೆ ಮೇಲೆ ಇದಂಥ ಬಾವುಟ? (3)
13. ಹರಕೆ ಪೂರೈಸುವವರೆಗೂ ಆತ ತೊಡುವುದು ಇದೇ ಚಿಂದಿ (3)
15. ವಂದಿಸುತ್ತ ಸುಪ್ರಭಾತ ಹಾಡಿದೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಗೌರಿ ಪುತ್ರ (4)
17. ರದ್ದಿ ಕಾಗದ ಮಾರಿದ ರಸೀತಿಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುವುದೇ? (3)
18. ಅರ್ಜಿ ತರಿಸಿ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ (3)
19. ಮತ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಹೊಸಯುಗ (4)

ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:

1. ಕೆಲಸದಾಳುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಲು ಭಯ, ಹಿಂಜರಿತ (3)
2. ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಯಾರದೂ ಚಿತ್ತ (3)
3. ಝುಮ್ಮನಿಸುವಂತಹ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನವೇ? (3)
5. ಪರಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಮಾರಾಟವಾದದ್ದು ಅಡಕೆ ತಾನೇ? (3)
7. ಮಂದಾಕಿನಿ ನದಿಗೆ ಒಪ್ಪವಾದದ್ದು ಇದೇ ಭೂಮಿ (3)
8. ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ತಂದದ್ದು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡೆದ ಈ ಕೆಲಸ (3)
9. ಕಹಿ ತಿನಿಸು ಕೊಟ್ಟರಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೇ ವಾಗ್ದಾದ (3)
10. ಖಂಡಿತ ಕೂಡದು, ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಾಗ ಆತುರ (3)
12. ಶಾರದೆಯ ಕೃಪೆ ಇದ್ದವರದು ಅದ್ಭುತ ಕಂಠ ಮಾಧುರ್ಯ (3)
14. ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಗೋಳಾಟ! (3)
15. ಆತನಾಡುವ ಮಾತೇ ಅಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದು (3)
16. ವಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನ ಮನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದ ಬಿಳಿ ಲೋಹ (3)

29-1-15ರ ಉತ್ತರಗಳು

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ:

1. ಅಧ್ಯಯನ; 3. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ; 4. ವ್ಯಸನ; 6. ಪರವಶ; 8. ಅರಿಭಯ;
10. ರಹದಾರಿ; 12. ತಪೋಧನ; 16. ರಹಿತ; 17. ಜನಕ 18. ಲಜ್ಜಾಹೀನ.

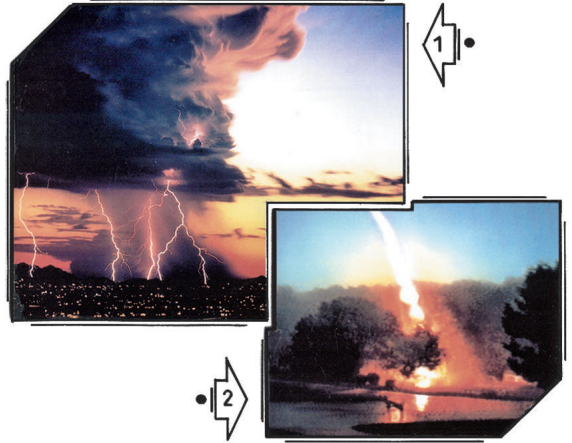
ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:

1. ಅಕ್ಷವ್ಯ; 2. ನವ್ಯತೆ; 3. ಪ್ರಣವ; 5. ನಗರಿ; 6. ಪರಾತ್ತರ (=ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ);
7. ಶತಾವರಿ; 8. ಅನಾಹುತ; 9. ಯಜಮಾನ; 11. ದಾವರ; 13. ಪೋಷಕ;
14. ಶೀತಲ; 15. ಅಂಜನ.

ಆಗಸದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಮಳೆ ಮೋಡ. ಆ ಮೋಡದಿಂದ ನೆಲದ ಕಡೆಗೆ ಕವಲು ಕವಲಾಗಿ ಕೋರೈಸುವ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿಸುವಷ್ಟು ಉಜ್ಜಲವೆನಿಸುವ ಮಿಂಚು. ಅದರ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಕಿವಿಗಡಚಿಕ್ಕುವ ಸ್ಪೋಟ ಶಬ್ದ. ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಾವೃಕ್ಷವೋ ಉನ್ನತ ಕಟ್ಟಡವೋ ಸೀಳಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿವ ಅವಘಡ. ಈ ಪ್ರಬಲ, ಭೀಕರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವೇ ಸಿಡಿಲು (ಚಿತ್ರ-1).

ನಿಮಗೇ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಸಾಂದ್ರವಾದ, ಪರ್ವತ ಗಾತ್ರದ ಮಳೆ ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ನೀರಾವಿ ಕಣಗಳ ನಡುವಣ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತ, ಒಟ್ಟಾಗುತ್ತ, ಸ್ಥಿರ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳೊಳಗೇ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಚಯ ಒಂದು ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೊಡನೆ ಆ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಬೆಳಕಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಮಿಂಚು. ಮಿಂಚೊಂದು ಮಿಂಚಿದಾಗ ತೀವ್ರ ಮಟ್ಟದ ಶಾಖವೂ ಉತ್ಪಾದನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಖದಿಂದ ಮಿಂಚಿನ ಹಾದಿಯ ಸನಿಹದ ಗಾಳಿ ರಾಶಿ ಏಕಾಏಕಿ ಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಗೊಂಡು ಸ್ಫೋಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಶಬ್ದವೇ ಗುಡುಗು. ಮಿಂಚುಗಳು ಒಂದೇ ಮೋಡ ರಾಶಿಯ ಒಳಗೇ ಮೂಡಬಹುದು; ಒಂದು ಮೋಡದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮೋಡದ ಕಡೆಗೂ ಮೈದಳೆಯಬಹುದು. ಮೋಡದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೂ ಹರಿಯಬಹುದು. ಈ ಕೊನೆಯ ಬಗೆಯೇ ಸಿಡಿಲು.

ಸಿಡಿಲುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಲ್ಪನಾತೀತ: ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರದಿಂದ ಎರಡು-ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಲ್ಯೂಮಿಯರ್‌ವರೆಗೆ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಿಡಿಲಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಅತ್ಯಧಿಕ; ಆಗ ಹೊಮ್ಮುವ ಗುಡುಗಿನ ಸಪ್ಪಳವೂ

ವಿಪರೀತ. ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚುಗಳನ್ನೇ ಹಚ್ಚಬಲ್ಲ, ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನೇ ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲ (ಚಿತ್ರ-2) ಪ್ರಳಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಸಿಡಿಲುಗಳು ತುಂಬ ಅಪಾಯಕರ. ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ 'ವಸ್ತು'ವಿನ ಮೂಲಕ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಮಹಾವೃಕ್ಷ, ಉನ್ನತ ಕಟ್ಟಡ, ಮನುಷ್ಯ, ಇನ್ನಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಬಲ ಮಿಂಚು ಹರಿದಾಗ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಸಜೀವಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ಜೀವಿ ತೀವ್ರ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ವೃಕ್ಷದ ಮೂಲಕ ಮಿಂಚು ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದಾಗ ಮಿಂಚಿನ ಶಾಖ ವ್ಯಕ್ತಕಾಂಡದಲ್ಲಿನ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆವಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕೂಡಲೇ ಸಂಭವಿಸುವ ಸ್ಫೋಟದಿಂದ ವೃಕ್ಷಕಾಂಡ ಸೀಳಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಭಾಗಶಃ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅರಕ್ಕಿತ ಉನ್ನತ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರೇ ಸಿಡಿಲ ಹಾದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಇಂತಹದೇ ಪರಿಣಾಮ. ಆದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಏನೆಂದರೆ ಸಿಡಿಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ಇಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲೊಬ್ಬರು, ಅಷ್ಟೇ!

■ ಎನ್. ವಾಸುದೇವ್